

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
тематичного заходу на відзначення Дня Гідності та Свободи
(річниці початку Революції Гідності),
на тему «Честь. Свобода. Гідність – дорожчі за життя!»,
для керівників гуртків КЗ «КОЦНТТУМ».

21 листопада в Україні відзначається День Гідності та Свободи. Це щорічне свято запроваджено в нашій державі на честь початку, саме цього дня, двох національних революцій – Помаранчевої (2004 року) та Революції Гідності (2013 – 2014 рр.), яка розпочалася як спротив політичному керівництву країни, на чолі з Президентом Віктором Януковичем, що надмірно сконцентрувавши владу в своїх руках, почав відхід від законодавчо закріпленого курсу на європейську інтеграцію, фактично перетворюючи Україну на колонію Росії.

День Гідності та Свободи є наступником попереднього свята – Дня Свободи, що до тих пір (з 2005 до 2011 рр.) відзначалося 22 листопада на честь Помаранчевої революції, але було скасоване реакційним указом Президента В. Януковича.

Отже, 13 листопада 2014 року Президент України Петро Порошенко підписав указ № 872/2014, згідно з яким 21 листопада в державі відзначається День Гідності та Свободи.

З метою належного відзначення цього свята, вшанування жертвовного громадянського подвигу учасників революційних подій, як приклад їх героїки задля належного національно-патріотичного виховання дітей і молоді, утвердження демократичних цінностей, ідеалів свободи та справедливості на шляху розбудови незалежної України, що обрала європейський вектор свого розвитку, педагогічним працівникам рекомендується провести зі здобувачами освіти інформаційно-виховні заходи, насамперед, у форматі тематичного уроку.

Педагоги можуть також обрати довільний формат цього тематичного заходу (у тому числі дистанційний), зважаючи на специфічні обставини в закладах освіти, в зв'язку з військовим станом у країні. Відповідно, можна провести інформаційні хвилинки, тематичні бесіди, виховні години, усні журнали, круглі столи, дискусійні майданчики, уроки мужності, уроки пам'яті, творчі зустрічі з учасниками революційних подій, покладання квітів до пам'ятних знаків, літературно-пісенні композиції, театралізовані дійства, конкурси, тематичні виставки та експозиції, патріотичні флешмоби, виготовлення вітальних листівок, перегляд документальних та художніх фільмів тощо.

Для ілюстрації фактологічного матеріалу, можливо використати наступні авторські вірші, присвячені революційним подіям на Майдані:

1. Говорячи, що драматичні події почалися з силового розгону Євромайдану в Києві кривавої ночі 30 листопада 2013 року, можна продекламувати наступного вірша:

Побили студентів,
Зганьбили майбутнє,
По квітах пройшлись чобітьми!..
Та вже проросло
Покоління могутнє,
З-під льоду отої зими!

Зірвало асфальт
Молодою травою,
Пробило шари крижані!
Нові покоління
Готові до бою
У цій справедливій війні!

Побили студентів!
Мов зливи, мов гради
Обнесли садів першоцвіт!
«Катів – покарати! Злочинців – за грати!» –
Волає обурений світ!

За вибір свободи,
За вхід до Європи –
Болюча, кривава ціна!
Та вже піднімає козацькі клейноди
Пліч о пліч повсталих стіна!

Побили студентів:
Жорстоко, безжально –
Проклали кровавих доріг!
Дітей травмували
Нещадно і шквально,
Кийками збиваючи з ніг!

В драконівській люті,
В скаженім угарі,
Котилася хвиля брудна!
І в кожному зойку,
І в кожному ударі –
Була за свободу ціна!

Але, не студентів –
Себе ви побили
І владних своїх хазяїв!
Бо цим починалися ритись могили
Пахану й гурбі холоїв!

Недовго тирану
Сидіти на троні,
Бо битий – вже вартий за двох!
На жовто-блакитному
Прапора фоні –
Збираються юрби,
Зміцнілі в розгоні,
З якими і Правда, і Бог!

(Павло Чорний)

2. Потім необхідно сказати, що з листопада 2013 року в Україні розгортаються події, які стали справжньою революцією – Революцією Гідності! З цього приводу, пропонується такий вірш:

Наметове містечко на Майдані –
У сонячно-блакитних прапорах!
Ви першими були, та не останні
Ви з тих, які за совість – не за страх –
Зібрались зі всієї України
В столицю, де пройшла передова,
Щоб Честь була у кожної людини,
Щоб Гідними в людей були права!

Пісень козацьких люди тут співали,
Щодня росла стривожена юрба.
І громадяни тут не гостювали –
Для битви барикади готували,
Бо вже розпочалася боротьба!
За спинами провладницької банди
Ховався від народу президент.
Злочинними були його команди,
Під куль свинцевий акомпанемент!

Йшли на громаду, сірими вовками,
Озброєні, від кігтів – до зубів,
Ті, кого стріли свистом і плювками,
Камінням, саморобними кийками,
І порухом розкошланих чубів!
На вулицях зішлися для двобоїв
Майданівці хоробрі і оті,
Хто не жалів ударів і набоїв,
І бранців катував, у наготі,
На сильному лютьневому морозі,
І хто в протестувальників стріляв
На розі вулиць – на отій дорозі,
Де ворон над Голгофою кружляв...

Палали шини, постріли лунали,
Й жертовна кров бруківкою текла.
В бою відкритім люди помирали,
Отримавши для Неба два крила!..

(Павло Чорний)

3. Здобувачів освіти молодшого та середнього шкільного віку можна ознайомити з авторською патріотичною казкою:

КАЗКА ПРО ЧЕСТЬ І ГІДНІСТЬ

Жили на світі Честь і Гідність;
У душах мешкали людських.
То, вам скажу я – очевидність,
А їх відсутність – то є гріх!..

Ті Честь і Гідність – сестри рідні,
Й біленькі хати в них сусідні.
Тут ще важлива є деталь:
Село їх звалося «Мораль»!

Ці господині ідеальні
Не мали для білизни пральні,
Й тому ходили до ріки,
Де хвилики – чисті і криштальні,
Й вічноквітучі островки...

Ту річку люди звали «Совість»!
Це, вам скажу, не випадковість,
Бо Честь і Гідність в тій воді
Перемивали все в житті...

Як хтось недобре зміг зробити –
Те відіпрати чи помити
Ті сестри бралися, але
Не все і пакісне, і зле
Можливо випрати руками...
Тож, на душі лишались плями,
Якщо не каялась вона:
Та це – історія сумна...

А душі ті, що у спокуті –
Лишали зло у каламуті.
Й спливали води ті брудні,
Й гріхи тонули в глибині...

Так, день за днем, і Честь, і Гідність –
Свою являли необхідність.
Честь – непорочною була.
І у вікно, в прозорість скла –
Вона безбоязно дивилась,
Й завжди чеснотами світилась!..
Її турботи для душі –
Були родинні, не чужі.
Честь всіх до світла розвертала,
Й серцям дороги прокладала,
Були щоб рівними вони,
В часи і миру, і війни...

А Гідність – це в людині міра:
Чи Бога більше в ній, чи звіра?
Бо різна сутність є людська:
Від козака – до хробака!
І тільки той, хто Гідність має –
Усе поборе і здолає!
Не стане зрадником й рабом,
Не буде гнутися горбом
І у лакействі плазувати,
А силу матиме, щоб дати
Рішучу відсіч тим панам –
І крадіям, і брехунам,
Що прагнуть Гідність затоптати:
І мову й землю відібрати!..

Отож, тим сестронькам обом
Судилось битися зі злом!
З насильством, зрадою, з ганьбою –
Готові родички до бою!

І, ось, по волі громадян,
Почавсь у Києві Майдан!

Й пішли на битву патріоти,
Щоб із Держави нечистоти
Повидаляти, щоб в багні –
В отарі, зграї, табуні –
Не жити з владними панамі,
Що верховодять нагаями!..

Тож, Люди Честі, як один –

На барикади з чорних шин –
Супроти владної звіроти –
Постали з Прапором Свободи!..

А Честь і Гідність – тут як тут:
Провладне зло ведуть на суд,
Хижацьку сутність викривають
У тих катів, які вбивають
І Мову й Віру козаків,
Щоб звести нас до кріпаків!..

Тож, Гідність й Честь – непереможні!
Вони на подвиги спроможні!
Вони – це той бронезилет,
В який ні куля, ні багнет
Не зможуть вцілити й пробити,
Бо Гідним Людям – вічно жити!
І, хто загине у бою –
Той не утратить Честь свою!

Отож, і ви їх в серці майте,
Й себе образить не давайте
Тим, хто на ваше зазіхне
І попірати вас почне!

Бо ваша Честь і ваша Гідність –
Це у садках Свободи плідність!
І ти збирай оті плоди –
Надії, Віри й Правоти!

(Павло Чорний)

Рекомендована література:

1. Борись в ім'я честі : збірка патріотичної поезії / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — К., 2014. — 54 с.
2. Борітеся – поборете! Поетика революції / уклад. та авт. передм. О. М. Уліщенко. — Х. : Віват, 2014. -96 с.
3. Гук Н. Євромайдан. Звичайні герої / Наталя Гук. — К. : Брайт Стар Паблішинг, 2015. — 144 с.
4. Майдан від першої особи. 45 історій Революції гідності / упоряд. Т. Ковтунович, Т. Привалко ; Укр. ін-т нац. пам'яті. — К. : К.І.С., 2015. — 320 с.

5. Майдан від першої особи. Мистецтво на барикадах / упоряд. Т. Ковтунович, Т. Привалко ; Укр. ін-т нац. пам'яті. — Вип. 2. — К. : К.І.С., 2016. — 304 с.
6. Майдан. (Р)еволюція духу : мистецько-культурологічний проект / авт. і куратор проекту Антін Мухарський. — К. : Наш Формат, 2014. — 312 с.
7. Майдан. Свідчення. Київ, 2013–2014 роки / за ред. Л. Фінберга та У. Головач. — К. : Дух і Літера, 2016. — 784 с.
8. Материнська молитва. Українки — героям Майдану : Поезії. — К. : Наш Формат, 2014. — 71 с.
9. Мусієнко Н. Мистецтво Майдану / Н. Мусієнко. — К. : Ін-т проблем сучас. мистецтва, 2015. — 95 с.
10. Небесна сотня / К. Богданович, Х. Бондарева, Ю. Бухтоярова та ін. ; упоряд.: О. Трибушна, І. Соломко. — Х. : Фоліо, 2014. — 206 с.
11. Революція Гідності 2013–2014 рр. та агресія Росії проти України : навч.-метод. посіб. / Палій О., Головка В., Черевко О., Янішевський С. ; за заг. ред. П. Полянського. — К. : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2015. — 36 с.
12. Революція Гідності 2013–2014 рр. та агресія Росії проти України : наук.-метод. матер. / Головка В., Палій О., Черевко О., Янішевський С. ; за заг. ред. П. Полянського. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. — 36 с.

Рекомендовані Веб-ресурси:

1. 94 дні. Євромайдан очима ТСН: спецпроект про хронологію подій Революції Гідності від «ТСН».
2. Майдан: Від незалежності до свободи: мультимедійний проект від Українського інституту національної пам'яті та Музею історії міста Києва.
3. Майдан. Початок. Спогади учасників Революції Гідності: *проект «Майдан: усна історія» на сторінках «Історичної правди»*.
4. Небесна сотня. Герої не вмирають!.. : сайт-меморіал пам'яті загиблих Героїв Революції Гідності.
5. Невідомий Майдан. Революція Гідності в історіях очевидці: спецпроект «ТСН.ua» та Українського інституту національної пам'яті.
6. *Хроніки Майдану: спецпроект про Революцію Гідності від телеканалу «112».*

Рекомендовані документальні фільми та відеоматеріали:

1. Д/ф «Зима, що нас змінила» (2014, Україна, «1+1» та «Вавилон'13»).
2. Д/ф «Революція гідності» (2014, Україна, «ICTV»).

3. Д/ф «Еволюція гідності» (2014, Україна, «24 канал»).
4. Д/ф «Острів небайдужих» (2016, Україна, «ICTV»).
5. Д/ф «Небо падає. Три місяці з життя Устима Голоднюка» (2017, Україна, «Вавилон'13»).
6. Д/ф «Зима у вогні. Боротьба України за свободу» (2015, США–Велика Британія–Україна, «Netflix»).

Підготував: методист Павло Чорний